

LANDELIJK PROGRAMMA **HUISELIJK GEWELD EN DE POLITIETAAK**

"EEN KWESTIE VAN LANGE ADEM" (2008-2011)

VOORWOORD

Het terugdringen van Huiselijk Geweld is een prioriteit van het kabinet en de politie. Om het geweld *achter de voordeur* te laten stoppen is landelijke coördinatie van de politie aanpak nodig. De Raad van Hoofdcommissarissen heeft daarom besloten het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietaak* met vier jaar te verlengen.

Het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietaak (2008-2011)* is primair bedoeld om de (politie)regio's beter te ondersteunen op het herkennen en (preventief) aanpakken van Huiselijk Geweld. Dit helpt de politieregio's bij hun taak om samen met andere partners Huiselijk Geweld terug te dringen. Het programmaplan is samengevat tot deze bondige en informatieve brochure. De voorliggende brochure kan tevens worden benut door de regio's om netwerkpartners, media en derden in te lichten over het programma.

Tot slot, hoop ik dat we na vier jaar kunnen zeggen dat we met al onze partners grote stappen hebben gemaakt om het geweld *achter de voordeur* te laten stoppen. We weten dat Huiselijk Geweld bijna nooit vanzelf overgaat. Maar hoe langer het geweld duurt, hoe moeilijker het wordt om dit te stoppen. Daarom zullen we eerder deze persoonlijke crisis voor *alle* betrokkenen moeten stoppen. *Stop Huiselijk Geweld: hoe eerder, hoe beter!*

Ton Lith, Portefeuillehouder Huiselijk Geweld (Raad van Hoofdcommissarissen).

“Huiselijk Geweld is te zien als een persoonlijke crisis voor het gezin: een flinke ontwrichting van het dagelijks leven. Ons werk staat daarom ten dienste van slachtoffers en plegers. Vrouwen, kinderen, ouders, mannen, partners, burens, vrienden, voor iedereen die direct of indirect betrokken is bij een vorm van Huiselijk Geweld, dienen we maar één doel te realiseren: **het geweld moet stoppen!** Samen met onze netwerkpartners elke crisissituatie van Huiselijk Geweld aanpakken!”

Mariëtte Christophe (landelijk programmaleider Huiselijk Geweld en de Politietask).

INHOUDSOPGAVE

1. Korte terugblik en vooruitblik	6
2. Programma: Huiselijk Geweld en de Politietaak	10
3. Aanpak: Huiselijk Geweld is een crisis	16
4. Programma-activiteiten 2008 - 2011	18
5. Borging Huiselijk Geweld in de politieregio's	24
6. Tot slot: programmasturing en -borging	28

1

KORTE TERUGBLIK EN VOORUITBLIK

De overheid heeft een grote verantwoordelijkheid in het waarborgen van de veiligheid van burgers, zelfs als dat niet in de publieke- maar in hun eigen omgeving is. Hiermee is enkele jaren geleden de aanpak van Huiselijk Geweld een zaak van nationale veiligheid geworden, met als doelstelling: *Huiselijk Geweld moet stoppen*.

Definitie Huiselijk Geweld

Geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, psychische geweld, belaging (stalken), bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis) én verwaarlozing.

Het stoppen van Huiselijk Geweld gaat niet vanzelf en dit geldt tevens voor het borgen van de aanpak Huiselijk Geweld binnen de politieorganisatie. Het terugdringen van Huiselijk Geweld vergt een *lange adem*. Het landelijk programma: *Huiselijk Geweld en de Politietaak (2008-2011)* met de ondertitel “*een kwestie van lange adem*” onderkent dit en speelt hierop in. Daar waar de samenwerking met andere (externe) partners - in het programma *Ambitie verbindt (2003-2008)* - nog een brug te ver was, staat in het programmaplan voor 2008-2011 naast het verstevigen van de ‘eigen’ politieaanpak ook die van de netwerkaanpak centraal. Met het afsluiten van het oude programma start een nieuwe fase in deze samenwerking, waar *Huiselijk Geweld en de Politietaak* een bijdrage aan levert.

AMBITIE VERBINDT 2003-2008: ACHT VERBETERTHEMA'S

Het programma *Ambitie verbindt* heeft van 2003 tot 2008 al goede stappen gezet in de aanpak van Huiselijk Geweld.

Gedurende dit eerste vijfjarige programma zijn in 2007 negen regionale audits uitgevoerd. Kernvraag van deze audits was: *hoe betrouwbaar heeft de politie de aanpak van Huiselijk Geweld nu georganiseerd?* Bij alle negen korpsen - die zich vrijwillig aanmeldde - kwamen een reeks verbeterpunten naar voren. Voor een deel korps specifiek, maar voor een ander deel meer generiek. Een aantal verbeterpunten leende zich voor een aanpak op landelijke schaal, welke zijn opgedeeld in acht onderwerpen (zie kader op de volgende pagina).

Al deze acht verbeteronderwerpen komen terug in het programmaplan 2008-2011.

“De eerste stappen zijn gezet: lokale partijen werken samen om Huiselijk Geweld te stoppen. Sinds januari 2009 mogen burgemeesters geweldplegers tijdelijk uit hun huis plaatsen. Tien of indien nodig zelfs 28 dagen. Het is tijd om de geweldsspiraal te doorbreken en eindelijk veiligheid te creëren.”

Egge de Jonge (portefeuillehouder Huiselijk Geweld politieregio IJsselland).

Voor meer informatie Wet Tijdelijk Huisverbod zie www.huisverbod.nl.

- 1 **Beleid en strategie:** Nog niet alle korpsen zijn overgegaan tot het adopteren van de vastgestelde vier indicatoren Huiselijk Geweld (stijging geregistreerde incidenten en aangiftes, daling recidive en septs).
- 2 **Opleiding:** Medewerkers aan de voorkant van het proces, zoals meldkamer, callcenter, baliemedewerkers, hebben niet in alle regio's een specifieke opleiding gevolgd.
- 3 **Proces:** Sturing op Huiselijk Geweld begint bij het eerste contactmoment. De toekenning van de juiste projectcode kan niet in alle gevallen direct worden gekoppeld.
- 4 **Informatie recidivisten:** Slechts enkele korpsen voorziet haar medewerkers van adressen of een top tien lijst waar Huiselijk Geweld meer dan eenmaal is voorgekomen.
- 5 **Kwaliteit processen-verbaal:** De kwaliteit van de processen-verbaal is nog niet op het vereiste niveau.
- 6 **Inschakelen ketenpartners:** Pas in een aantal korpsen is sprake van een keten-aanpak Huiselijk Geweld; de aanpak is soms per district verschillend georganiseerd.
- 7 **Terugkoppeling:** Medewerkers hebben behoefte aan informatie (van netwerkpartners) over de afloop.
- 8 **Sepotbeleid:** Nog niet altijd is er een adequate afstemming over de aanpak en afhandeling van Huiselijk Geweld zaken tussen politie en OM.

“Hoewel Huiselijk Geweld en Eergerelateerd Geweld overlappingen hebben qua problematiek (afhankelijkheid, familiebetrekkingen en relaties), verschillen ze ook van elkaar. Het is van levensbelang dat Huiselijk Geweld en Eergerelateerd Geweld elk een specifieke eigen aanpak hebben. Onduidelijkheden hierover kunnen grote risico's voor de betrokkenen betekenen. Derhalve is het zaak om vooraf bij onze collega's onduidelijkheid over deze verschillen weg te nemen.”

Mariet Molenaar (projectleider Huiselijk Geweld politieregio Amsterdam-Amstelland).

Kindermishandeling is een massief onderdeel van het landelijk programma Huiselijk Geweld en de Politietaak.

DOELGROEPEN

De doelgroepen van het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietaak* zijn:

- Kinderen;
- Partners (ex);
- Ouderen (65+).

Kortom iedereen die zich in een afhankelijkheidsrelatie bevindt.

Kindermishandeling en Eergerelateerd Geweld zijn vormen van Huiselijk Geweld:

- Eergerelateerd Geweld kent een apart programma, waar het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietaak* intensief mee samenwerkt (meer informatie zie www.justitie.nl/eer).
- Kindermishandeling is een massief onderdeel van het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietaak (2008-2011)*.

2

PROGRAMMA: HUISELIJK GEWELD EN DE POLITIETAAK

Het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietask* (2008-2011) is opgezet met als belangrijkste doelstelling:

De politie reageert adequaat en professioneel op alle incidenten van Huiselijk Geweld.

“Voor mensen in het veld moet duidelijk zijn hoe ze signalen van Huiselijk Geweld kunnen herkennen en wat ze ermee moeten doen. Dit is wel onderdeel van de basisopleiding voor de politie, maar niet van vervolgoedingen. Dat is nog een blinde vlek. Het is belangrijk dat de politie een sterke schakel wordt in de ketting met de netwerkpartners.”

Joop Urlings en Jacques Brand (regionaal coördinatoren politieregio Limburg Zuid).

SAMEN NIET ALLEEN!

Het stoppen van geweld in de privéomgeving is een ambitie waarin de politie een belangrijke rol kan vervullen. Hierin staat de politie natuurlijk niet alleen. Samen met gemeenten (Advies en Steunpunten Huiselijk Geweld), Openbaar Ministerie, Reclassering, Jeugdzorg, Slachtofferhulp, Federatie Vrouwenopvang, GGD, Algemeen Maatschappelijk Werk, MO-Groep, Raad voor de Kinderbescherming en alle andere hulporganisaties moet het geweld in onder meer de privéomgeving worden voorkomen of gestopt.

NETWERK SAMENWERKING: NIET MEER IEDER VOOR ZICH

De politie wordt steeds meer onderdeel van een netwerk samenleving. De problemen in het werkveld worden meer complex en vragen daarom van de politie om tijdelijke danwel blijvende samenwerkingsverbanden aan te gaan (netwerken) met de partners binnen en buiten het werkveld. Een netwerksamenwerking betekent dat in een (tijdelijk) werkverband, betrokken partners gezamenlijk en gelijktijdig werken aan en naar één gemeenschappelijk doel. Dit in tegenstelling tot de gebruikelijke ketensamenwerking, waarin eigen doelstellingen voorop staan. Om het complexe probleem Huiselijk Geweld goed te kunnen aanpakken zullen de partners een netwerk moeten vormen, die zich samen inzetten om Huiselijk Geweld te doen stoppen. Het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietask* ondersteunt de vorming van deze netwerksamenwerking.

Met al haar netwerkpartners gaat de politie gezamenlijk maatschappelijke prestaties leveren en stimuleren. Met als allerbelangrijkste prestatie: *het stoppen en terugdringen van Huiselijk Geweld!*

Van een keten....

Huiselijk Geweld—

....naar een netwerk

Het geweld moet stoppen

HUISELIJK GEWELD ALS VOORBEELD VOOR POLITIE IN ONTWIKKELING

Het programma heeft in het verleden als naam meegekregen *Huiselijk Geweld en de Politietaak*. Deze politietaak is in de wet even helder als algemeen: handhaven, opsporen, en het verlenen van hulp aan een ieder wanneer dat noodzakelijk is. De taakinvulling is tijdsgebonden en komt tot stand in de wisselwerking met bestuur, justitie en samenleving.

Naast deze brede, samenhangende taakuitvoering is in het rapport *Politie in Ontwikkeling (2005)* een vierde taak benoemd, namelijk signaleren en adviseren. Signaleren en adviseren betekent zoveel als het aangeven door de politie waar bestuur, Openbaar Ministerie en andere veiligheidspartners een bijdrage zouden kunnen en moeten leveren aan het reduceren van onveiligheid.

In het rapport *Politie in Ontwikkeling* zijn tien punten op de horizon gedefinieerd. In die richting wil de politieorganisatie verder ontwikkelen. Het programmaplan *Huiselijk Geweld en de Politietaak* is in lijn met het rapport *Politie in Ontwikkeling (2005)*.

Bij de afloop van dit programma eind 2011, dient het thema Huiselijk Geweld in alle werkprocessen en de sturing geborgd te zijn binnen de politieorganisatie. Pas dan valt te spreken over een duurzame organisatieontwikkeling, welke ook wordt bedoeld in de visie van *Politie in Ontwikkeling*.

HUISELIJK GEWELD ALS VOORBEELD VAN POLITIE IN ONTWIKKELING

Huiselijk Geweld kan als voorbeeld fungeren om de professionaliteit van de politie de komende vier jaar aan te scherpen:

- 1 Door een adequate aanpak van Huiselijk Geweld wordt de veiligheid van (potentiële) slachtoffers vergroot.
- 2 Signaleren en adviseren: de politie verschaft en ontvangt - in haar rol in het netwerk - informatie.
- 3 Ondergeschiktheid met gezag is richtinggevend!
- 4 Gebiedsgebonden buurtgerichte aanpak betekent onder meer versterking van de rol die de wijkagent rondom Huiselijk Geweld kan vervullen.
- 5 Het private domein is het gebied waar Huiselijk Geweld meer gaat plaatsvinden; het adres oftewel de vindplaats is voor Huiselijk Geweld als knooppunt van belang (nodale oriëntatie op microniveau).
- 6 Policing of communities: door een goede netwerksamenwerking worden de belangen van de slachtoffers en de plegers het meest gediend.
- 7 Huiselijk Geweld dient op de agenda te blijven staan. Informatiegestuurd werken is onontbeerlijk, evenals meer informatie ondersteund werken. Op welke adressen vindt terreur achter de deur plaats?
- 8 Het onderwerp Huiselijk Geweld leent zich uitstekend voor programmatisch werken.
- 9 Huiselijk Geweld is een verbindend onderwerp, waarmee Politie Nederland haar samenwerkingskracht kan laten zien én als één concern kan werken.
- 10 Huiselijk Geweld is in internationaal opzicht een gemeenschappelijk probleem; het is wenselijk programmamanagers van politiekorpsen uit andere landen bijeen te halen om informatie te delen en best practices uit te wisselen.

HUISELIJK GEWELD EN “DE VOLGENDE FASE”

In het meerjarenbeleidsplan Huiselijk Geweld 2008-2011 van het Ministerie van Justitie: *de volgende fase*, wordt als doelstelling genoemd: “...een toename van het aantal geregistreerde incidenten van Huiselijk Geweld en van het aantal aangiften van deze incidenten...” Het meerjarenbeleidsplan Huiselijk Geweld Justitie 2008-2011 heeft duidelijk invloed op het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietaak*.

De gewenste toename van het Ministerie van Justitie lijkt haalbaar door vermindering van het *darknumber* en betere registratie. Maar niet vergeten mag worden dat de politie hierbij afhankelijk is van haar partners in het behalen van het resultaat.

“Er is nog een lange weg te gaan bij de aanpak van Huiselijk Geweld. Het merendeel van het Huiselijk Geweld blijft nu onbekend. Ook hulpverleners moeten eerder naar de politie stappen, als een situatie waarin sprake is van Huiselijk Geweld uitzichtloos is. Deze hulpverleners zouden zich alleen op hun beroepsgeheim moeten beroepen als daar echt aanleiding voor is; zij mogen daarbij onder alle omstandigheden steun en advies verwachten van hun leidinggevenden.”

Kitty Nooy (fungerend hoofdofficier van justitie en landelijk portefeuillehouder Huiselijk Geweld).

Huiselijk Geweld is niet alléén een taak van de politie.

3

AANPAK: HUISELIJK GEWELD IS EEN CRISIS

Huiselijk Geweld is een crisis voor alle betrokkenen. En het is daarom noodzaak het direct te stoppen.

Een crisis kan worden uitgelegd als een acute noodsituatie, in psychische zin zoals bij bepaalde psychische stoornissen, of in praktische zin zoals bij ernstige gezinsproblemen, een ramp, een faillissement van een organisatie of val van een kabinet. Acute actie hierop voeren om de toestand weer te neutraliseren, is noodzaak.

CRISISFASEN VAN AANPAK HUISELIJK GEWELD: INTRO

De aanpak van een crisis vraagt om een crisisaanpak. In het programmaplan is gekozen om de aanpak van Huiselijk Geweld op te delen in de fasen van de crisisaanpak zoals bekend is in het veld van openbare orde en veiligheid:

Proactie: wegnemen structurele oorzaken van Huiselijk Geweld en het voorkomen van het ontstaan daarvan,

Preventie: voorkomen directe oorzaken van Huiselijk Geweld en beperken gevolgen van Huiselijk Geweld,

Preparatie: voorbereiden op het daadwerkelijk bestrijden van Huiselijk Geweld,

Repressie: bestrijden van (lees: stoppen!) en hulp bieden bij Huiselijk Geweld,

Nazorg: zó snel mogelijk herstellen van de situatie na Huiselijk Geweld.

4

PROGRAMMA-ACTIVITEITEN 2008 - 2011

Het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietaak* wil in de periode 2008-2011 activiteiten ontplooiën die bijdragen aan de doelstelling: *de politie reageert adequaat en professioneel op alle incidenten van Huiselijk Geweld*. De te ontplooiën programma-activiteiten zijn niet geordend naar mate van belangrijkheid of naar kerntaken van de politie, maar net als de crisisaanpak geordend naar de vijf crisisfasen: proactie, preventie, preparatie, repressie en nazorg. Een schematische weergave van de activiteiten die behoren tot de verschillende fasen is te vinden op pagina 19 en 27.

“Als Huiselijk Geweld zich voordoet dan verwacht ook iedereen als eerste actie van de politie. Daarna volgen veelal de acties van netwerkpartners. Zo is er nog steeds een instemmingformulier nodig om de reguliere hulpverlening, de ASHG, te informeren. Maar binnenkort gaan alle zaken van Huiselijk Geweld naar de ASHG; ook zonder instemmingformulier! Opname van Huiselijk Geweld in het Veiligheidshuis is een goede kans voor borging van de aanpak.”

Jan Datema (regionaal coördinator politieregio Drenthe).

PROGRAMMA-ACTIVITEITEN

WERKPROCESSEN POLITIE

Activiteiten	intake	nood- hulp	hand- haven	op- sporen	
1. Versterken weerbaarheid bij slachtoffers					} proactie
2. Voortlichten en bewustmaken slachtoffers	x	x			
3. Versterken politierol in het netwerk	x	x	x	x	} preventie
4. Bevorderen deskundigheid politiemedewerkers	x	x	x	x	
5. Eenduidig en integraal rapporteren Huiselijk Geweld	x	x	x	x	} preparatie
6. Actualiseren protocol Huiselijk Geweld	x	x	x	x	
7. Huiselijk Geweld borgen in wijkscans		x	x		} repressie
8. Doorontwikkelen aanpak recidive Huiselijk Geweld	x	x	x	x	
9. Verbeteren voorkant aanpak Huiselijk Geweld	x	x			
10. Ontwikkelen aanpak 1 ^e incidenten Huiselijk Geweld	x	x			} nazorg
11. Verbeteren opsporingsproces Huiselijk Geweld		x		x	
12. Borgen Huiselijk Geweld in het casusoverleg			x	x	} wetgeving
13. Verbeteren afdoening Huiselijk Geweld		x	x	x	
14. Inzetten burgervrijwilligers bij Huiselijk Geweld					} onderzoek
15. Implementeren Wet Tijdelijk Huisverbod	x	x	x	x	
16. Implementeren Nieuwe Aanwijzing Huiselijk Geweld	x	x	x	x	} onderzoek
17. Overzicht aard en omvang Huiselijk Geweld					
18. Regionale audits Huiselijk Geweld, referentiekader					} onderzoek
19. Landelijk onderzoek borging Huiselijk Geweld					
20. Internationaal netwerk Huiselijk Geweld					
21. Jaarlijks organiseren landelijke conferentie Huiselijk Geweld					
22. Burgerpanel Huiselijk Geweld en de Politietaak					

PRO-ACTIE

Pro-actie behoort tot de kerntaak - adviseren en signaleren - van de politie, zoals beschreven in *Politie in ontwikkeling*. Activiteiten uitgevoerd door anderen in de keten kunnen ook (in)direct bijdragen aan het wegnemen en/of het voorkomen van structurele oorzaken (activiteit 1).

PREVENTIE

De politie streeft ernaar dat slachtoffers zich beter bewust zijn van de mogelijkheden die ze zelf hebben als Huiselijk Geweld zich voordoet. De politie wil het bewustwordingsproces van slachtoffers vergroten door een adviserende rol te vervullen (activiteiten 2, 3 en 4).

PREPARATIE

Onder andere het opleiden van medewerkers, de aanwezigheid van de juiste middelen en protocollen en een adequate informatievoorziening zorgen voor een goede preparatie (activiteiten 5,6 en 7).

“Nederland werkt met papieren protocollen die in de praktijk desastreuze gevolgen hebben. Vooral in allochtone gezinnen is een respectvolle manier van benaderen zo belangrijk. Te veel bemoeienis achter de voordeuren van allochtone families, zal zorgen voor extra sloten op die voordeuren.”

Hameeda Lakho (initiatiefneemster en directeur van Stichting Geheim Geweld; gericht op het signaleren en bespreekbaar maken van taboes rondom kindermishandeling en de gevolgen ervan binnen autochtone en allochtone kring).

REPRESSIE

De politie (noodhulp) komt ter plaatse in geval van noodsituaties, daarnaast kunnen ook medewerkers binnen de werkprocessen Intake en Service te maken krijgen met situaties van Huiselijk Geweld. Bij noodsituaties en na minder acute situaties moet altijd het opsporingsproces beginnen. Alle werkprocessen - Intake, Service, Noodhulp en Opsporing - komen dus op één of andere manier in aanraking met Huiselijk Geweld (activiteiten 8, 9, 10, 11 en 12).

“Huiselijk Geweld levert naast schade voor het slachtoffer, ook veel schade op voor de maatschappij. Neem bijvoorbeeld de kosten van ziekenhuisopnames, om nog maar te zwijgen van de immateriële kosten, zoals het effect dat het geweld op de kinderen heeft. Kinderen die getuige zijn van Huiselijk Geweld, zijn soms ook de geweldplegers van de toekomst.”

Annet Kramer (officier van justitie).

NAZORG

Nazorg kan betekenen dat betrokkenen worden opgevangen en slachtoffers (actief) naar de hulpverlening worden doorverwezen (activiteiten 13, 14 en 15).

“Huiselijk Geweld is voor alle betrokken een traumatische ervaring. Iedereen moet leren om te gaan met hun ervaringen. Iedereen verwerkt op zijn eigen manier emoties. Door goede hulpverlening en nazorg kan iedereen zich weer veilig voelen en sterker worden.”

Francien Lamers - Winkelman (hoogleraar preventie en hulpverlening inzake kindermishandeling).

IMPLEMENTEREN WET- EN REGELGEVING

Nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van Huiselijk Geweld moet worden geïmplementeerd, zodat het programma in staat blijft om activiteiten binnen het wettelijk kader uit te voeren (activiteiten 16 en 17).

ONDERZOEK

Zonder activiteiten die inzicht geven in de ontwikkelingen op het gebied van Huiselijk Geweld is een programma onvoldoende in staat om bestaande activiteiten bij te sturen en eventueel nieuwe activiteiten op te zetten. Een aantal activiteiten levert een bijdrage aan het vergroten van het inzicht voor het programma *Huiselijk Geweld en de Politietaak* (activiteiten 18, 19 en 20).

Verder organiseert het programmabureau elk jaar een landelijke conferentie rondom een bepaald gerelateerd onderwerp (activiteit 21). In 2008 was dit het thema *Versterk je antenne voor Huiselijke Geweld*.

Het burgerpanel *Huiselijk Geweld en de Politietaak* dat fungeert als denktank is activiteit 22.

“Een nieuwe activiteit die de politie een spiegel kan voorhouden is het Burgerpanel *Huiselijk Geweld en de Politietaak*. Dit panel bestaat uit zogenaamde ervaringsdeskundigen als slachtoffers, betrokkenen en ex-plegers. Wat vinden de ervaringsdeskundigen bijvoorbeeld van de rol van de politie binnen de netwerkaanpak van Huiselijk Geweld? Welke adviezen hebben ze voor bepaalde activiteiten, zoals versterken van weerbaarheid bij (potentiële) slachtoffers of rondom het actualiseren van het protocol Huiselijk Geweld.”

Linda Terpstra (Vrouwenopvang Fier Fryslan).

RISICO'S

Het slagen van de programma-aanpak is mede afhankelijk van een aantal kritische succesfactoren. Om de risico's zo goed mogelijk te beheersen worden daarom (vervolg) afspraken gemaakt met de verschillende samenwerkingspartners. Deze afspraken borduren veelal voort op bestaande afspraken en gaan over de inzet van personeel, middelen en financiën. Maar convenanten en andere afspraken zorgen niet automatisch voor een realisatie van de doelstellingen, dit vraagt van, met en door alle netwerkpartners continue afstemming en aandacht. Het landelijk programmabureau wil hierin een voorbeeld zijn voor anderen.

“Het formeren van een Denktank *Huiselijk Geweld en de Politietaak* is een goed initiatief van het landelijk programmabureau. Deze Denktank wordt in elk geval twee keer per jaar ingeschakeld om mee te denken. Ik denk dat we Huiselijk Geweld alleen effectief kunnen bestrijden als we bereid zijn om over de muren van de eigen organisatie of sector heen te kijken en de handen ineen slaan. Hiernaast is het van uitermate groot belang dat de doelgroep, namelijk het slachtoffer zelf, gestimuleerd en gefaciliteerd wordt in het meedenken over verbeterpunten in het beleid.”

Christine Clement (Stichting Zijweg).

5

BORGING HUISELIJK GEWELD IN DE POLITIEREGIO'S

De komende drie jaren wordt aan de hand van de genoemde 22 activiteiten gewerkt aan een betere borging van- en sturing op de aanpak van Huiselijk Geweld binnen de Nederlandse politie. Maar in welke mate targets en doelstellingen ook bijdragen aan de effectiviteit van het programma is niet eenvoudig te stellen: *wanneer is Huiselijk Geweld geborgd binnen de politie?*

“Het thema Huiselijk Geweld moet hoog op de agenda blijven staan. Dit kan onder meer door iedereen goed op de hoogte te blijven houden: van bestuurders tot de politiemensen op straat. Waarbij we aandacht en tijd moeten hebben om alle schakels in het netwerk te leren kennen. Maar ook elkaar feedback geven en gegevens uitwisselen, waarbij privacy minder belangrijk is dan het geweld dat een kind of een partner overkomt.”

Ronald Bandell (burgemeester Dordrecht en voorzitter Nederlands Genootschap van Burgemeesters).

Borging van Huiselijk Geweld betekent voor de politie dat ze binnen het netwerk haar eigen politietaak uitvoert en anderen attendeert op hun taak op het gebied van Huiselijk Geweld. Voor deze politietaak van Huiselijk Geweld is de politieman en -vrouw één van de belangrijkste schakels om tot een succesvolle aanpak te komen.

“Je kunt het aandeel van de politie niet los zien van het aandeel van andere netwerkpartners. Het is van belang om binnen de hele keten het effect van het handelen te bepalen. Om de rol van de politie te laten meten in de keten moeten duidelijke prestatie-indicatoren worden geformuleerd (wat wil je meten en waarop kan de politie aangesproken worden).”

Martine van Driel-Keur (regionaal coördinator Huiselijk Geweld politieregio Utrecht).

MONITOREN VAN HUISELIJK GEWELD

De effectiviteit van de politieële aanpak van Huiselijk Geweld zijn door regio's blijvend te monitoren (activiteit 18) via het referentiekader Huiselijk Geweld dat is ontwikkeld in het vorige programma *Ambitie Verbindt*. Daarnaast is het van belang dat Huiselijk Geweld duurzaam geborgd wordt in de politieorganisatie. Dit is ook te monitoren aan de hand van de volgende vragen:

- Willen politiemedewerkers Huiselijk Geweld aanpakken? **(willen - visie)**
- Weten politiemedewerkers Huiselijk Geweld aan te pakken? **(weten - beleid en sturing)**
- Kunnen politiemedewerkers Huiselijk Geweld aanpakken? **(kunnen - training)**
- Pakken politiemedewerkers Huiselijk Geweld werkelijk aan? **(doen - actie)**

Wil de politie adequaat en professioneel kunnen reageren op Huiselijk Geweld, dan moet de politiemedewerker Huiselijk Geweld willen aanpakken, weten hoe hij/zij dit moet aanpakken en het vervolgens ook daadwerkelijk kunnen oppakken. Pas dan zal ook tot actie worden overgegaan om een bijdrage te leveren aan: *het stoppen van het geweld achter de deur*.

“Eén op de drie plegers recideveert binnen één jaar. Een effectieve aanpak is noodzaak, dus moeten we meer verbindingen leggen om gezinnen in de gevarenzone te signaleren. Dit pleit voor een systeemgerichte registratie en benadering vanuit de hulpverlening. In het casuoverleg met partners zouden we op een plattegrond vlaggetjes moeten plaatsen op de adressen waar sprake is van Huiselijk Geweld. Voor de politie is het van belang te horen hoe het verder gaat, nadat een gezin bij het ASHG en vervolghulp is aangemeld.”
Ad Koevoets (portefeuillehouder Huiselijk Geweld politieregio Midden- en West-Brabant).

Huiselijk Geweld is (be)dreigend en moet stoppen.

DUURZAME BORGING AANPAK HUISELIJK GEWELD

Activiteiten	(visie) willen	(beleid & sturing) weten	(training) kunnen	(actie) doen	
1. Versterken weerbaarheid bij slachtoffers					} proactie
2. Voorlichten en bewustmaken slachtoffers					
3. Versterken politierol in het netwerk	x	x	x	x	} preventie
4. Bevorderen deskundigheid politiemedewerkers		x	x		
5. Eenduidig en integraal rapporteren Huiselijk Geweld	x				} preparatie
6. Actualiseren protocol Huiselijk Geweld			x		
7. Huiselijk Geweld borgen in wijkscans	x			x	
8. Doorontwikkelen aanpak recidive Huiselijk Geweld			x		} repressie
9. Verbeteren voorkant aanpak Huiselijk Geweld			x		
10. Ontwikkelen aanpak 1 ^e incidenten Huiselijk Geweld			x		
11. Verbeteren opsporingsproces Huiselijk Geweld				x	} nazorg
12. Borgen Huiselijk Geweld in het casusoverleg	x	x		x	
13. Verbeteren afdoening Huiselijk Geweld					
14. Inzetten burgervrijwilligers bij Huiselijk Geweld					} wetgeving
15. Implementeren Wet Tijdelijk Huisverbod	x	x	x	x	
16. Implementeren Nieuwe Aanwijzing Huiselijk Geweld	x	x		x	
17. Overzicht aard en omvang Huiselijk Geweld				x	} onderzoek
18. Regionale audits Huiselijk Geweld, referentiekader				x	
19. Landelijk onderzoek borging Huiselijk Geweld				x	
20. Internationaal netwerk Huiselijk Geweld	x			x	
21. Jaarlijks organiseren landelijke conferentie Huiselijk Geweld					
22. Burgerpanel Huiselijk Geweld en de Politietask					

6

TOT SLOT: PROGRAMMA- STURING EN -BORGING

Het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietiatak* wordt door verschillende partijen aangestuurd en uitgevoerd.

LANDELIJK PROGRAMMABUREAU HUISELIJK GEWELD EN DE POLITIETAAK

Het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietiatak* biedt ondersteuning aan de korpsen om de aanpak van Huiselijk Geweld te verbeteren en te borgen, waarbij de eindverantwoordelijkheid voor de uiteindelijke resultaten van de aanpak van Huiselijk Geweld ligt bij de regionale korpsen. Het landelijk programmabureau *Huiselijk Geweld en de Politietiatak* heeft de volgende personele bezetting (foto van links naar rechts):

- Programmaleider, Mariëtte Christophe;
- Beleidscoördinator, Eltjo Lenting;
- Managementassistent, Nico Boven.

Programmabureau Huiselijk Geweld en de Politietiatak.

STURING EN OVERLEG

De programmaleider wordt vanuit de Raad van Hoofdcommissarissen aangestuurd. Elke hoofdcommissaris heeft een landelijk thema dat hij/zij aanstuurt. De korpschef van Gelderland-Midden is de portefeuillehouder *Huiselijk Geweld en de Politietaak* namens de Raad van Hoofdcommissarissen. De politiefunctie is onderverdeeld in drie primaire werkprocessen: Intake en Services, Handhaving en Opsporing. Het onderwerp Huiselijk Geweld is ondergebracht in het werkproces Handhaving. De Board Handhaving geeft sturing aan het werkproces Handhaving. De portefeuillehouder Huiselijk Geweld, Ton Lith, is lid van de Board Handhaving. Binnen de Board Handhaving maakt het landelijk programma *Huiselijk Geweld en de Politietaak* deel uit van de Strategische Beleidsgroep Gebiedsgebonden Politiezorg.

Landelijk Platform Portefeuillehouders

De 25 politieregio's zijn verdeeld in vijf geografische clusters waarin de regionale coördinatoren onderling informatie uitwisselen over de aanpak van Huiselijk Geweld binnen hun regio. Zo nodig agenderen zij onderwerpen ten behoeve van het platform. Het cluster wordt vertegenwoordigd door één van de regionale portefeuillehouders. De programmaleider organiseert tenminste vier keer per jaar een overleg met de vijf cluster vertegenwoordigers. Het overleg (Landelijk Platform) adviseert inzake landelijke onderwerpen en bereidt de besluitvorming voor ten behoeve van de Raad van Hoofdcommissarissen.

Landelijk programmabureau en de regionale coördinatoren Huiselijk Geweld

Voor een optimale samenwerking met de regiokorpsen en het programmabureau wordt tenminste twee keer per jaar een bijeenkomst georganiseerd. Centraal daarin staan ontmoeting, uitwisseling en gezamenlijke beleidsontwikkeling.

Krachtcirkels (expertgroepen)

Nieuwe beleidsvoorbereidingen en specifieke onderwerpen worden in krachtcirkels c.q. expertgroepen besproken. Een krachtcirkel bestaat uit regionale vertegenwoordigers van de 25 politieregio's en zo nodig netwerkpartners. De resultaten worden met de clusters gedeeld en via het Landelijk Platform Portefeuillehouders ter besluitvorming

voorgelegd aan de Raad van Hoofdcommissarissen. Samen worden de krachten gebundeld om *geweld te doen stoppen*.

Redactieteam PolitieKennisNet

Een belangrijke schakel in het programma is het redactieteam. Het redactieteam zorgt voor het valideren en verspreiden van kennis en nieuwe voorschriften, aanwijzingen en regionale best practices op het PoliteKennisNet. Het valideren van nieuwe werkwijzen gebeurt door bovengenoemde Strategische Beleidsgroep Gebiedsgebonden Politiezorg, waarbij PolitieKennisNet een distributietaak heeft.

Financiën

Het programma wordt gefinancierd door de Raad van Hoofdcommissarissen en door (incidentele) subsidies van de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie.

CONTACT

Website: politiehuiseelijkgeweld.nl

Werken in een netwerk betekent ook dat het landelijk programmabureau *Huiselijk Geweld en de Politietaak* voor iedereen aanspreekbaar en bereikbaar is en informatie beschikbaar stelt en kennis deelt. Vanaf juni 2009 bestaat hiervoor de website www.politiehuiseelijkgeweld.nl

Versterk je antenne voor Huiselijk Geweld.

COLOFON

Tekst Roy Johannink en Mariëtte Christophe.

Ontwerp en opmaak Digidee Ontwerpstudio, Enschede.

Ede, juni 2009.

« waakzaam en dienstbaar »

Landelijk programmabureau *Huiselijk Geweld en de Politietaak*

Postadres Postbus 30071, 6803 AB Arnhem

Bezoekadres Breelaan 2, 6711 MR Ede

T 0318 688 290 **F** 0318 688 924

E huiselijkgeweld@gelderland-midden.politie.nl | www.politiehuiselijkgeweld.nl